

Prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc., FRCPsych.

Vyštudoval fakultu všeobecného lekárstva UK v Prahe. Pracoval ako psychiater a vedecký pracovník vo Výskumnom ústave psychiatrickom a ako univerzitný učiteľ na 3. lekárskej fakulte UK, ktorej bol aj dekanom v rokoch 1990-97. V súčasnej dobe je riaditeľom Národného ústavu duševného zdravia v Klecanoch a je prednostom Kliniky psychiatrie a lekárskej psychológie na 3. lekárskej fakulte UK v Prahe. V rokoch 2004-11 pôsobil ako profesor psychiatrie na univerzite P. J. Šafárika v Košicach. Prednášal na univerzitách v Kanade a USA, pôsobí vo vzdelávacích inštitúciách v Dánsku a Rakúsku. Je zaslúžilým členom (fellow) britskej Royal College of Psychiatrists a Americkej Psychiatrickej Asociácie, zakladajúcim členom Učené spoločnosti České Republiky a členom mnohých medzinárodných i domácich odborných spoločností. Od r. 2004 do februára 2011 bol prezidentom Českej lekárskej akadémie. V rokoch 2007-08 bol prezidentom Európskej Psychiatrickej Asociácie (EPA) a v rokoch 2008-09 prezidentom Federácie Európskych Lekárskych Akadémií (FEAM). Od r. 2009 až doteraz je členom prezídia Grantovej agentúry Českej republiky (GAČR). V rokoch 2011-14 pôsobil ako člen Rady vlády ČR pre výskum, vývoj a inováciu. Publikoval 200 odborných prác z oblasti psychoneuroendokrinológie, psychofarmakológie a psychiatrie.

Bolešť duše

Ako bolesť duše býva niekedy označovaná depresia (melanchólia). V prednáške bude spomenutá jej fenomenológia, klasifikácia a konceptualizácia vrátane rizikových a spúšťačích faktorov v rámci jednotlivých domén kauzality, zahŕňajúc aktiváciu stresovej osi, depresogénne kognitívne schémy, neurochémiu mozgu a chronobiológiu (cirkadiánne rytmy). Zvlášť bude priblížený význam naučenej bezmocnosti, neuroticizmu, hormonálnej regulácie a evolučných mechanizmov pri rozvoji depresie.

Duša ako imunomodulátor

Jedným zo sprostredkovateľov spojenia medzi psychikou a imunitou je os hypotalamus-hypofýza-nadobličky, čiže kortizol. Jeho úloha v psychiatrii nadobudla význam v 70. a 80. rokoch minulého storočia, kedy sa ukázalo, že pozitívita v dexametazónovom supresnom teste je špecifickým laboratórnym testom pre diagnózu primárnej depresie. Elevácia kortizolu koreluje s predĺžením hojenia. Dôležitá je taktiež súvislosť s bolesťou, ktorej dôsledky sú mediované okrem iného stresom a predĺženým hojením. Ďalším premostením medzi psychikou a imunitou je aktivita n.vagus, ktorého dráždenie inhibuje produkciu cytokínov (tzv. inflamatórny reflex). Kardiovaskulárny fitness je spojený

so zvýšenou vágovou aktivitou a znížením TNF, IL-6 a C-reaktívneho proteínu, čo súvisí so znížením metainflamácie, čo je podkladom aterogenézy krvného riečiska. Tak sa cvičenie podieľa na prevencii zápalových zmien ciev. K tomu prispieva aj tzv. exercise pressor reflex, keď sa počas cvičenia stimulujú mechano- a chemoreceptory v priečne pruhovaných svaloch, čo je ďalej propagované do cholinergných neurónov. Významným miestom prepojenia psychiky a imunity je gastrointestinálny trakt. Mikrobiálna kolonizácia čreva ovplyvňuje vývoj mozgu. Mortalitu postihnutých iktom moduluje

imunopresívny iktový reflex. Príčinou je adrenergne mediovaný defekt v aktivácii lymfocytov. Betablokáda propranololom obmedzuje imunopresiu, potláča výskyt bakteriálnych infekcií a znižuje mortalitu. Ďalšou zaujímavou súvislosťou je úloha infekcie v patogenéze schizofrénie. Niektoré infekcie (Toxoplasma Gondii) v spojení so schizofréniou totiž odkláňajú metabolizmus tryptofánu od serotonínu tak smerom ku kyseline kynureinovej ako aj ku kyseline chinolinovej, čo má za následok neurotoxické pôsobenie cestou NMDA receptorov a môže tak pôsobiť psychogénne.